

Vol. 1
No. 6
červenec - srpen 1978
juli - augusti 1978

severské listy

BOX 56, S-597 00 ÅTVIDABERG, SVERIGE - POSTGIRO: 97 28 69-2

Švédsko: Princezna Victoria oslavila 14.července svoje první narození. -- **Umělci-přistěhovalci** budou moci zdarma vystavovat svá díla v místnostech jazykového nakladatelství SKRIPTOR, Södermalmstorg 8 /Slussen/ ve Stockholmu. Zájemci se mohou obrátit přímo na Skriptor, tel: 08/41 42 50 nebo 740 05 55. -- Šv.pobřežní hlídka zadržela sovětské rybářské lodě lovící ve švédských vodách mezi Gotlandem a Ölandem. Úlovek 5 tun sledů byl zabaven. Kapitán prohlásil, že mu nebyla známa nová smlouva o posunutí pásma rybolovu. -- Státní pracovní komise navrhuje zákaz kouření ve veřejných místnostech. Kouření má být povoleno pouze ve zvláštních prostorách. -- Přistěhovalecké kulturní středisko /IKC/ připravuje výstavu pod názvem "Švédsko - mozaika kultur" a k tomu účelu hledá materiál všeho druhu - knihy, noviny, plakáty, fotografie atd. Adresa: IKC, Stora Nygatan 38, 1 tr. 111 27 Stockholm, tel: 08/20 84 04. -- K desátému výročí přepadení Československa vydává Oktoberförlaget unikátní LP desku, která obsahuje nově nahraný materiál se zakázanými československými umělci např. Martou Kubišovou. Nahrávky byly provedeny v největší tajnosti dvěma švédskými techniky, vybavenými nejmodernějším profesionálním zařízením, které zaručuje vysokou kvalitu nahrávek. -- Letec Karl Göran Wickenbergh /33/, známý svým pokusem vyvézt z ČSSR Pavlínu Pořízkovou a Ludmilu Agapovovou ze SSSR byl ve svém bytě přepaden 5-6 muži a ztýrán do bezvědomí. Carl-Göran se domnívá, že přepadení nemá souvislost s výše jmenovanými případy. -- Po odvolání k Nejvyššímu soudu, 6 osob dříve odsouzených pro přípravu teroristických činů pod vedením německého teroristy Kröschera, bylo odsouzeno k zvýšené výměře trestu. -- Pop skupina ABBA sklízí nové úspěchy a je stále nejvýnosnějším švédským exportním podnikem. V USA natočená nová LP deska The Album se pravděpodobně stane nejprodávanější deskou na americkém trhu. ABBA vystoupila v populární TV show Olivie Newton-Johns. Švédská TV vyjednává o koupi show, která má být ve Švédsku uvedena na podzim nebo v zimě. -- Sovětská automobilová firma Matreco ustoupila od plánů investovat do výstavby filiálky v Gammelstad u Luleå. Matreco v posledních dvou letech vykázala horší obchodní výsledek než mateřský podnik v Moskvě očekával. K rozhodnutí patrně přispělo i usnesení švédské vlády neprodat Sovětům žádaný pozemek z bezpečnostních důvodů. -- Na protest proti rozsudkům nad Scharanským, Ginsburgem a dalšími, rozhodl se výtvarník Sven Ljungberg z Ljungby odříci svoji účast na putovní výstavě v SSSR, pořádanou Svazem Švédsko-SSSR. Současně vyzval ostatní umělce, aby následovali jeho příkladu. -- Policejní orgány v Praze zabavily novináři Claes Bergmanovi z Dagens Nyheter při jeho odletu z Československa jeho soukromý pracovní materiál. Jeho protesty zůstaly bezvýsledné.

Finsko: 17 lidí z 30ti-členné polské taneční skupiny, která byla na zájezdu ve Finsku přešlo do Švédska a požádalo o politický asyl. -- V Helsinkách skončily předběžné rozhovory USA-SSSR o satelitech-stíhačkách, aniž bylo dosaženo dohody.

Norsko: Sovětské lodi porušily šestkrát během jednoho měsíce norské pobřežní vody. Dále byly z moře vyloveny elektronické aparáty registrující pohyb plavidel NATO, které v dané době měly blízko norského pobřeží manévry.

Dánsko: Novým Vysokým komisařem SN pro uprchlíky se stal dánský diplomat P. Hartling. Po 17 let sloužil v této funkci princ Sadruddin Aga Khan. -- Jens Otto Krag, bývalý ministerský předseda zemřel ve věku 63 let. Krag patřil mezi politiky, kteří se zasloužili o členství Dánska v EG.

Svobodný svět: V Jižní Africe platí občané jen 11.6% daně z výdělku. Cifry pro jiné země: Kanada 18.6%, Austrálie 22.6%, USA 24.5%, N. Zealand 34% a Švédsko 58%. -- MUDr. Ján Cibula z jižního Slovenska, který po srpnu 68 emigroval do Švýcarska a je lékařem v Bernu, předsedal 2. světovému sjezdu cikánů v Ženevě. Čestným předsedou sjezdu byl známý herec Yul Brynner, jehož matka byla cikánka z Rumunska. -- Od 14. do 16. 4. se ve Wislikofen ve Švýcarsku konalo VI. Křesťansko-demokratické symposium Studijní skupiny Čs. svazu křesťanských pracujících Švýcarska, za účasti stoupenců téhož směru z Bulharska, Rumunska, Polska a Maďarska, jakož i delegátů Švýcarska, NSR, Francie a Itálie. Porady řídil ing. L. Husák. Jeden z nejzajímavějších referátů přednesl E. Řehák, z pařížské kanceláře ACEN-u, který poukázal na skutečnost, že řada exilů přestěhovala v poslední době své vedení z USA do Evropy. -- Španělská kom. strana konala po 46 letech svůj sjezd v Madridu. Hlasováním vyškrtl sjezd ze stanov slova "leninský" a "leninismus". -- Vláda Jižní Afriky je znepokojena zprávami, že sovětské rakety - se smíšenými sovětskými a kubánskými posádkami - jsou podél hranice s Angolou. -- Am. ministerstvo zahraničí informovalo Radu svob. Československa, že centrála sudetoněmecké asociace v NSR není oprávněna k tomu, aby se vyslovovala ohledně dispozice s čs. zlatem, které je dočasně v rukou americké vlády. -- V Thajsku je dnes přes 95.000 uprchlíků z Laosu a z Kambodže, v patnácti uprchlických táborech. Měsíčně přibývá průměrně 2.000 nových uprchlíků. -- V USA zemřel gen. Lucius Clay, 80, býv. vojenský guvernér záp. Německa a záp. Berlína. -- Sudetoněmečtí sociální demokraté, sdružení v tzv. Seliger-Gemeinde /centrálu a archiv mají ve Stuttgartu/, pořádají od 20. do 25. 7. mezinárodní sjezd v Dachau, na paměť svých druhů, kteří tam byli nacisty uvězněni už na podzim roku 1938 /po záboru Sudet/. Mezi účastníky bude také celá řada jednotlivců, kteří emigrovali z ČSR do Kanady v roce 1938. Centrálu ve Stuttgartu vede p. Adolf Hasenöhrl. V Dachau bude odhalena pamětní deska. Podle archivu Gestapa, dnes přístupném veřejnosti ve Wiesbadenu, bylo v Dachau vězněno na 6.000 sudetoněmeckých sociálních demokratů. V roce 1977 navštívilo Dachau celkem 550.000 osob, z nichž asi polovina byli občané NSR. -- Náměstek velitele americké námořní pěchoty, gen. Samuel Jaskilka, je nejvyšším důstojníkem americké armády, který je ukrajinského původu. Odchází nyní do výslužby. Vyznamenal se v Koreji a ve Vietnamu. -- 600 Ukrajinců ze všech zemí záp. Evropy vzpomnělo v Rotterdamu 40. výročí smrti plk. Y. Konovaletse, zakladatele ukrajinského osvobozovacího hnutí OUN. Stal se obětí KGB atentátu 23. 5. 1938. -- Americká revue "Problems of Communism" přinesla ve svém posledním čísle zajímavý článek "Eurocommunism and Eastern Europe". Autorem je prof. Jiří Valenta z Naval Postgraduate School při universitě v Monterey, Cal. Autor se domnívá, že zmíněný politický směr má v Itálii, ve Francii a ve Španělsku pevnou základnu, bude sílit a postupně se projeví i zásadními změnami v komunisty ovládaných zemích po celém světě, zvláště v SSSR. -- Kanadský novinář českého původu Lubor Zink varuje, že Sovětům jde v Africe o ovládnutí jejího jižního cípu a o zřízení velkých vojenských základen. Důležitým krokem k uskutečnění plánu má být nastolení "marxisticko-vlastenecké vlády" v Rhodézii. Podle Zinka některé západní státy hrají Sovětům do rukou tím, že se v současné kritické situaci nemohou rozhodnout pro bezvýhradnou podporu umírněných černošských směrů reprezentovaných biskupem Muzorewou, Rev. Sitholem atd. -- Kongres Čs. národního sdružení ve Vancouveru zaslal kanadské vládě memorandum, žádající m. j., aby Kanada sjednala s ČSSR smlouvu, že kdo nabude kanadského státního občanství automaticky přestane být občanem ČSSR, jako je tomu s USA. -- Ve věku 93 let zemřel v Itálii gen. Umberto Nobile, konstruktér vzducholodi Norge, ve které v roce 1926 úspěšně přeletěl Severní pól a vzducholodi Italia, která se v roce 1928, den po přeletu Sev. pólu zřítily. -- Na schůzi NATO ve Washingtonu prohlásil pres. Carter, že útok států Varšavského paktu proti Západní Evropě by měl stejné následky jako útok proti Spoj. Státům. USA by proti agresí neváhaly použít žádných prostředků, včetně jaderných zbraní. -- V Brazílii byl zatčen býv. SS důstojník a zástupce velitele konc. tábora Treblinka a Sobibor v Polsku, 66letý Gustav Franz Wagner. Souzen bude v Záp. Německu nebo Itálii. -- Při náv-

štěvě Bonnu Brežněv odmítl žádost pres. Waltera Scheela o propuštění válečného zločince Rudolfa Hesse/84/.--Podle Sunday Telegraph se v roce 1977 usadilo v Jižní Africe 20.000 britských občanů. Immigranti prohlašují, že v případě potřeby budou za Jihoafrickou republiku bojovat. Za prvních 6 měsíců roku se rovněž vrátilo 2050 Jihoafričanů.--Třetí sekretář sovětského vyslanectví ve Svýcarech požádal v Londýně o politický asyl pro sebe, manželku a dvě děti.--Pres. Carter vyzval SSSR, aby se rozhodl mezi spoluprací a konfrontací s USA.--Podle průzkumu 17% západních Němců by si přálo znovunastolení monarchie.--Lahvová pošta z lodi vezoucí australské vojáky do bojů I.světové války byla nalezena u jižních břehů Austrálie.-- Při explozi časované pumy byla poškozena 3 poschodí zámku ve Versailles a poškozena a zničena cenná umělecká díla.--V červnu byla v USA před zraky novinářů vyzkoušena nová, tzv."křížující" střela. Dolet má 3000 km. Je schopna sledovat tvar povrchu ve výši 30 - 90 metrů. V dané době není proti ní prakticky obrany. Podle odborníků uvidí nepřítel střelu, která letí rychlostí zvuku jen několik vteřin před cílem a to už je zásah nevyhnutelný. Střela může nést jak konvenční, tak nukleární nálož. Odpálena může být z letadel, lodí, pozemních základen, anebo pod vodou z ponorek.--Amnesty International vyzvala Husáka, aby propustil z vězení novináře Jiřího Lederera.--Francouzský svaz učitelů uspořádal veřejnou sbírku na podporu pronásledovaných a vězněných signatářů Charty 77 a jejich rodin.--Vysoký komisař OSN upozorňuje naše krajany v Záp.Německu, kteří uvažují o "legalisaci" pobytu /nikoliv zrušení občanství/, aby svůj postup důkladně uvážili. Podle nových opatření musí počítat s tím, že ztratí právo asyly.--Za prvních 6 měsíců letošního roku bylo v Itálii spácháno 22 politických vražd a přes 800 pokusů o vraždu.

Z okupovaného Československa: Tři italscí turisté katolické víry předali Vatikánu naléhavě "Memorandum věřících z Československa", v němž se žádá, aby katolíci v záp.zemích psali hromadně na adresu pres.Husáka, min.předsedy Štrougala a čs.diplomatů ve věci dvou pronásledovaných biskupů v ČSSR. Jde o býv.bratislavského biskupa Jana Korce a o trnavského biskupa Júlia Gabriše. Oba jsou vážně nemocní.--V Praze bylo zavedeno kontrolované parkování aut. Ve vybraných ulicích mohou parkovat jen osoby, které tam mají stálé bydliště. Za plaketu umístěnou na předním skle se platí ročně 300 Kčs. Pro ostatní se mají zřídit parkoviště s vyšší sazbou.--Známý čs.neurolog prof.dr.Oldřich Starý, býv.rektor Karlovy university, byl protibrávně poslán do penze a nemůže vykonávat své lékařské povolání.--Dodatečně se dovídáme, že 26.1. zemřel v Praze MUDr.Ota Šmahel, býv.ředitel čs. Výzkumného ústavu experimentálního vnitřního lékařství. --Americký zpěvák Johny Cash měl v Praze dvě vyprodaná představení. Posluchači mu připravili nadšené ovace. Cash zazpíval také několik písní náboženského obsahu a posluchačům sdělil, že je přesvědčený křesťan.--V Praze zemřel náhle motocyklový závodník Josef Paštika.--Ivan Medek, syn gen.Medka, byl 16.5. zatčen STB před bytem svého přítele dr. L.Hejdánka a vyslýchán v Bartolomějské ulici. V pozdních nočních hodinách byl na oko propuštěn, ale hned u vrat policejního ředitelství se ho zmocnili dva muži v civilu, kteří ho autem odvezli do lesa u Pecínova /blízko N.Strášečí/, kde ho ztloukli do bezvědomí. Ivan Medek, známý hudební vědec, poslal o celé záležitosti prezidentovi republiky otevřený dopis.--Podobný případ se udál u Příbrami. Obětí teroru komunistické policie byl tentokrát býv.člen red.rady "Tváře" Doležal. S tím rozdílem, že ho "zpracovalo" 10 mužů a skončil v nemocnici.--Býv.tajemník čs.velvyslanectví ve Washingtonu, ing.Vojtěch Vala, se pokusil uletět z jižního Slovenska do Rakouska na létacím stroji vlastní výroby. Jeho virník se sice vznesl, ale v mlze zřejmě zabloudil, protože přistál na čs.území. Bratislavský rozhlas oznámil, že Vala dostal 13 let za pokus o ilegální útěk na Západ.--Přesně v den 100.výročí založení soc.demokratického hnutí v českých zemích, provedla STB domovní prohlídky v bytech celé řady tzv.nekomunistických socialistů. Byli mezi nimi napr.: univ.prof.Václav Černý, ing.Rudolf Battěk, Přemysl Janýr ml., MUDr.Milan Šilhan, doc.dr.Jaroslav Mezník, ing.Alois Vyroubal, ing.Jan Schopf a Jiří Müller.Akci řídil pplk.STB Oldřich Noga, který vede od počátku vyšetřování signatářů Charty 77. Všichni postižení proti prohlídkám protestovali, některý formou otevřeného dopisu Socialistické Internacionále a předsedům sociálně demokratických stran NSR a Rakouska.--Je dokázáno, že vůdce italských Rudých brigád, Renato Curcio, jakož i zakladatel bandy, G.Petrinelli, byli vyčvičeni v Karlových Varech čs. a sovětskými odborníky. Italská policie tvrdí, že Aldo Moro byl zastřelen pistolí čs.výroby.--V Praze byl odsouzen za

pokus o únos letadla Libor Skalský na 12 let.-- V Brně se dostavuje největší čs. hotel "Voroněž" s 13.000 lůžky.--V Dobřichovicích zemřel malíř Zdeněk Seydl, 62.--Studentka filosofické fakulty KU Hrabalová, dcera ředitele čs. rozhlasu spáchala sebevraždu. STB případ ututlala.--27.června tomu bylo 28 let co komunisté popravili Dr.Miladu Horákovou, Dr.Jiřího Pecla, Jana Buchala a Závěše Kalandru.--Koncem května přepadli na Chebsku 3 ozbrojení muži, bratři Milan, Robert a Václav Barešové ze Straškova, autobus se studenty gymnasia z Řičan, kteří byli na školním výletě. Se studenty jako rukojmí si bratři chtěli vynutit přechod na Západ. Pohraniční stráž a SNB zahájili střelbu. Milan byl usmrcen, Robert a Václav zranění a zatčeni. Těžce zraněn byl i řidič autobusu a lehce jedna studentka.-- Za nezdařený pokus o únos letadla čeká na soud Jaroslav Havelka z Boskovic u Brna.--Od začátku roku přešli do NSR tři příslušníci Pohraniční stráže.--Kery Agdejeve, 27 letý student z Nigerie byl v Praze zbit takovým způsobem, že zraněním podlehl. Podle reprezentantů afrických studentů, rasová nenávist v ČSSR stále roste.-- Před cestami do východního bloku varuje po trpkých zkušenostech v australském "Hlasu domova" pan Jan Janeska, bývalý dispečer Dopravních podniků v Olomouci. V roce 1973 přijal p.Janeska australské občanství a v roce 1975 dostal od čs. konsulátu v Sydney visum na 20 dní k návštěvě ČSSR. Večer po příletu do ČSSR byl v bytě svých rodičů zatčen a odsouzen na dva a půl roku. Prošel věznicemi v Brně, Praze-Pankrácí a Plzni-Borech. Vzdor úsilí australských úřadů to trvalo ještě skoro dalšího půl roku, než mu byl povolen odlet do Austrálie. Na Borech poznal 7 Čechů, kteří se vrátili "na amnestii". Také tam poznal Jaroslava Dvořáka ze Záp.Německa. Ten si smluvil schůzku s manželkou v Bulharsku, tam byl zatčen, vydán do ČSSR a odsouzen na 7 let. Pozn.redakce: je znám rovněž případ sportovce-exulanta, který rovněž byl zatčen v Bulharsku a vydán do ČSSR. Podobný osud stihl jednoho našeho krajana ze Svýcarska, když se rozhodl, že se sejde se svými rodinnými příslušníky v Budapešti.--Data z ČSSR: od srpna 1969 do ledna 1978 bylo z politických důvodů uvězněno 6000 osob, z toho souzeno bylo jen 450 osob, z toho 100 občanů odsouzeno na více než 5 let žaláře. Od 1.ledna 1970 do 31.prosince 1973 bylo za činnost v roce 1968 propuštěno z práce na 280.000 občanů. V letech 1970 až 1977 352 autorům bylo zakázáno publikovat, česká a slovenská kultura ztratila 1.500 literárních děl a 125 filmů. 21 vědeckých institucí a universitních oddělení bylo zavřeno, 6000 členů fakult propuštěno. Více než 500 kulturních a vědeckých osobností bylo dáno na "černou listinu".--Čs. úřady povolily vystěhování dvou dětí manželů Josefovských, žijících v Rakousku. V ČSSR je ještě stále na 700 dětí, které se snaží dostat povolení k vystěhování.--Nedávná návštěva Brežněva v Praze byla důvodem k rozsáhlým bezpečnostním opatřením. Na kratší dobu byl zajištěn velký počet osob mezi nimi asi 40 signatářů Charty. Brežněvův projev na Hradě byl přímo přenášen čs. televizí. V polovině přenosu, který přejímala celá Intervize došlo asi ke 20 minutové poruše.--Sokolovský závod pro hydrolýzu uhlí zamořuje zápachem Norimberk. Na oficiální stížnosti pražský režim nereaguje.

Podmaněný svět: V posledním čase probíhá v SSSR řada procesů proti sov. dizidentům. Silně postižena byla tzv. Helsinská skupina, která si vzala za úkol upozorňovat na porušování Helsinských dohod sovětskými orgány. Fyzik Jurij Orlov byl odsouzen k 7 letům pracovního tábora a 5 letům vyhnanství. Anatolij Scharanskij k 3 letům vězení a 10 letům pracovního tábora, Alexander Ginsburg k 8 letům pracovního tábora, Viktoras Petkus celkem k 15 letům vězení, tábora a vyhnanství. Občan Filatov byl obviněn ze špionáže pro CIA a odsouzen k trestu smrti. K vysokým trestům byli odsouzeni židovští aktivisté a členové Helsinské skupiny Vladimir Slepak a Ina Nudel. Procesy vyvolaly vlnu hněvu v celém světě. President Carter zastavil dovoz elektronického zařízení potřebného pro Olympijské hry. Současně je znovu přezkoumáván vývoz do SSSR. Protesty přišly od španělské, francouzské a italské komunistické strany. Americký senát navrhl Anatolije Scharanského a Alexandra Ginsburga jako kandidáty pro Nobelovu cenu míru. Na podzim má ve Stockholmu proběhnout Scharanského tribunál. Procesy a další incidenty zvyšují napětí mezi Východem a Západem. Mluví se o nové "studené válce". V květnu objevili zaměstnanci amerického vyslanectví v Moskvě odposlouchávací zařízení instalované KGB. Na americký protest odpověděli Rusové osobitě: Američané prý nemají žádné právo "vyčmuchávat" sovětská odposlouchávací zařízení!! Židovský aktivista, matematik Josif Begun odsouzen k třem letům vyhnanství. Z minulého vyhnanství na Sibiři se vrátil letos a byl znovu zatčen, když se snažil být přítomen soudu nad J.Orlovem. Americký obchodník Crawford byl KGB vyvlečen ze svého

vozu a uvězněn. Později byl vyměněn za dva sov. špiony. V den jeho uvěznění uveřejnila Izvěstija historiku o tom jak Martha Peterson, zaměstnankyně USA vyslanectví schovávala instrukce a zařízení pro agenta. Ukázalo se, že žádné důkazy neexistují. Další znamení ukazující na zostření situace je skutečnost, že Sověti odmítli pozvat západní pozorovatele na manévry ve Východním Německu. Dosud respektovali smlouvu, která stanoví, že pozorovatelé z druhého bloku budou pozváni ke všem větším manévřům v Evropě. Všeobecně se očekává, že uvěznění sov. dizidenti budou vyměněni za sov. špiony. Podle nepotvrzených zpráv jsou Sověti ochotni vyměnit Scharanského za východoněmeckého špiona Günthera Guillaume. --Sov. úřady odmítly poslat do USA na léčení desetiměsíční Jessicu Katz, která trpí vrozenou vadou, na které sov. zdravotnictví nestačí. Zanedbání léčby povede pravděpodobně k úmrtí. Rodiče Jessicy po 3 roky marně žádají o vystěhování. --Došly zprávy, že sov. mládež se v nevídaném počtu účastnila velikonočních bohoslužeb. --Na schodech hotelu Intourist v Moskvě byli sekerou zavražděni 3 švédští turisté-pensisté. Pachatel byl podle policie vážně duševně chorý. Těsně předtím zavraždil stejným způsobem svého příbuzného. --V americkém odborném časopise Bulletin of Atomic Scientists kritizuje sov. jaderný fyzik a dizident Andrej Sacharov západní odpůrce jaderné energie. Sacharov považuje jadernou energii za nezbytnou pro udržení nezávislého Západu. --Koncem května vnikl do moskevské kanceláře finské letecké společnosti ozbrojený muž, zadržel dva sov. zaměstnance společnosti jako rukojmí a dožadoval se odletu na Západ. Policie použila slzného plynu a muže zatkla. Finnair je jediná západní letecká společnost, která má v Moskvě vlastní kancelář. --V Bulharsku byli zatčeni a ihned vydáni do NSR 4 zápaněmečtí tero-risté, mezi nimi Till Meyer, který se účastnil únosu křesťansko-demokratického politika Petra Lorenze a Gabriele Rollnick, která se nedávno účastnila akce, která Meyerovi umožnila útěk z vězení v západním Berlíně. --Tři roky po katastrofálně nízké úrodě v r. 1975 dosáhla produkce masa v SSSR úrovně z r. 1974. Počet obyvatelstva se zatím zvýšil o 7 milionů. Výsledek - menší přírůstek masa na hlavu. --Karel Puka, 98letý americký občan, původem z Podkarpatské Rusi si zajel na návštěvu "domů". Sověti ho zadrželi a teprve po ostré kampani svobodného tisku na Západě byl puštěn zpět do USA. Podobný osud stihl švédského občana litevského původu Laimonds Niedre, který byl v červnu zatčen při návštěvě Rigy a obviněn ze špionáže a je dosud držen ve vězení.

Naši ve svobodném světě: Asi 50 umělců-přistěhovalců založilo Sdružení umělců-přistěhovalců ve Švédsku. Předsedou byl zvolen náš krajan Oldřich Malenda, Göteborg. Adresa sdružení: IKIS, c/o Immigrant-institutet, Box 100 34, 500 10 Borås, tel: 033/13 04 40. IKIS = Invandrarnas Konstnärer i Sverige. Oldřich Malenda přišel do Švédska v roce 1969 a od té doby měl 13 samostatných a 2 společné výstavy. Kritika v periodickém tisku byla vždy velmi dobrá a mnoho ilustrací bylo publikováno. V současné době se účastní výstavy, spojené se soutěží, k 10. výročí okupace v galerii RA ve Švýcarech. Až dne 21. srpna bude OSN, vládám a četným světovým institucím předána "PETICE 78" bude na její titulní straně perokresba Oldřicha Malendy "Rjepinovi otroci". Oldřichova manželka, paní Jarmila Malendová ani ve Švédsku nezapoměla na svoje novinářské řemeslo, píše česky i švédsky zejména pro göteborgský GHT - básně, lyrická proza, politická témata, 15 novel a ještě vyučování češtině na universitě v Göteborgu. Je-li třeba, zasáhnou obě dcery a vypomohou s překlady. Paní Malendová nedávno vydala knížku ŽNĚ - vzpomínky čsl. novinářky a Oldřich ilustroval. Knížku možno u Malendů objednat. Adresa: Branddamsbacken 29, 424 36 Angered. Tel: 031/30 23 98. Cena 19,20.-- Milan Vobruba, sklář a výtvarník, o kterém jsme psali již dříve, otevřel v Gusum vlastní sklářskou huť a stálou výstavu v romantickém prostředí - v budově starého mlýna. Adresa: Ateljé Tegelhagen KB, 610 40 Gusum. Tel: 0123/207 90.--Krajan Pavel Lacko, univ. student z Linköpingu se účastnil šachového mistrovství za Östergötland. Postoupil do mistrovské třídy, když se stal suverenním vítězem ve třídě 1. Gratulujeme!--Martina Navrátilová vyhrála Wimbledon!--Luděk Pachman se stal šachovým mistrem Německé spolkové republiky.--Listy - časopis čs. socialistické opozice začínají od srpna vycházet v severském vydání. Ročně vyjdou 4 čísla, která budou obsahovat nejdůležitější články a dokumenty vybrané z českého vydání, jehož odpovědným vydavatelem je Jiří Pelikán. Řeč - švédština a norština. Roční předplatné 20 kr. Adresa: Listy, Box 19 048, 750 19 Uppsala 19.--V knihkupectví Dialog, Gutleutstr. 15, D-6000 Frankfurt/M lze objednat novou desku s českými protestními písněmi a některými zpívanými německy Karlem Krylem. Cena 20 DM plus poštovné a obal.

Předsednictvo sociálně demokratické mládeže SSU /Svenska Socialdemokratiska Ungdomsförbundet/ rozhodlo, že jménem svých 73.000 členů podporuje a podepisuje "PETICI 78". Dopis podepsaný předsedou SSU Janem Nygrenem došel redakci Severských listů. Upřímně děkujeme!--P m D /Poezie mimo Domov/. Již sám název nakladatelství dostatečně vyjadřuje jeho cíl - vydat uceleně verše exilových autorů. Náklad 350 výtisků u jednotlivého titulu zaručuje vysokou bibliofilní hodnotu, kterou ještě zvyšují originální linoryty od Karla Kryla na obálkách. Cena jednotlivého výtisku bez ohledu na rozsah, včetně poštovného 10 DM. Při objednávce celého ročníku /4 výtisky/ značná sleva. V prvním ročníku vydáno: Daniel Stroj: Svíce do rána, Ivan Diviš: Přece jen... Pavel Javor: Jediný domov, Michal Racek: Jsem v prstech času. V druhém roč. vydáváno: Aleš Andryszák: Dvě balady, Jiřina Fuchsová: Na stéblo trávy, Rio Preisner: Zvíře dětství, Milan Kučera: Zahrada noci. Vydáno mimo ediční řadu: Daniel Stroj Orgie smutku, Ivan Diviš: Křížovatky, Karel Kryl: 17 kryptogramů na dívčí jména. Objednávky: PmD, red. Daniel Stroj - Max Wöner Strasse 31, 8000 München 50, Västtyskland.--Máte-li doma knihy v mateřštině, které nepotřebujete /např. knihy pro mládež/ můžete je dát k dispozici krajanům. V městské knihovně v Norrköpingu je knihovníkem náš krajan Ondrej Dolan, který se o jejich žádoucí oběh už postará. Adresa: Stadsbiblioteket, Södra Prommenaden 105, 601 81 Norrköping. Tel: 011/10 68 20.--Sdružení svobodných Čechoslováků v jižním Švédsku připravilo program k 10.výročí okupace. Od 14-26 srpna bude v Městské knihovně výstava a 21.srpna velká výstava v Gullbergssalen na téma okupace, uspořádaná výtvarníkem Luďkem Holubem. Ve 14,30 bude tamtéž tisková konference s univ. prof.Krejčím, signatářem Charty. V 19 hod. bude v přednáškovém sále knihovny vzpomínkový večer, na kterém hlavním řečníkem bude Karin Ahrland, poslankyně za lidovou stranu. Velká demonstrace se připravuje v Göteborgu a Stockholmu. FiB/Kulturfront vydali prospekt 66 stránek - fotografie z okupace, protesty ze současné doby atd. s názvem: Ockupationen 10 år: SOVJET UT UR TJECKOSLOVAKIEN!

Přátelé,

cílem tohoto dopisu je seznámit Vás s akcí za zrušení čs. občanství, která vznikla ve Västerås z iniciativy jednoho českého člena strany umírněných. Podrobnosti si přečtete v příložených dokumentech. K dopisu z ministerstva zahraničí podotýkám, že představuje úřednické stanovisko. Pomocí nám ale nemohou úředníci, jen politici. Je nás ve Västerås hodně, Čechů i Slováků, kteří se k akci připojili. Nechceme, aby skončila zmíněným dopisem. Podporuje nás v tom i Moderata samlingspartiet /MSP/, jejíž celostátní vedení akci schválilo. Vidíme dvě možnosti: buď může být naše záležitost vznesena při projednávání nejbližší dohody s Československem /ministr obchodu reprezentuje MSP!/ nebo může některý z poslanců MSP vznést ve sněmu interpelaci na ministryni zahraničí a rozvířit o věci debatu. Aby měla akce co největší dopad, rozhodli jsme se rozšířit ji na celou zemi. Obracíme se proto na Vás s následující žádostí: Seznamte s obsahem tohoto dopisu i příložených dokumentů co nejdříve ve Švédsku žijících Čechů a Slováků. Máte-li možnost, rozmnožte pro ně dokumenty; nemáte-li vyžádejte si další kopie od Severských listů. A hlavně: souhlasíte-li s obsahem dopisu adresovaného UD, pošlete vyplněný a podepsaný kupón organizaci MSP ve Västerås, anebo Severským listům. Úspěch akce závisí na počtu připojených. Naším slovenským spoluobčanům: Politováníhodným opomenutím se v dokumentech mluví o "tjeckerna", ačkoliv akce je samozřejmě česko-slovenská.

Za akci

Petr Janeček v.r.
Ringduveg. 118,
724 70 Västerås

Västerås 1978-05-17

De flesta tjeckoslovaker i Sverige vill bli befriade från sitt tjeckoslovakiska medborgarskap. De vill inte förhandla individuellt med de tjeckoslovakiska myndigheterna utan anser att dessa problem skall lösas i ett avtal länderna emellan.

I Västerås har vi i samarbete med moderata tjeckoslovaker tillskrivit tjeckoslovakerna i Västerås enligt bifogade handlingar. Observera att det bör vara enskilda instämmanden. Lista eller liknande går inte hem hos tjeckoslovakerna.aktionen gick bra. 70 av 80 tillfrågade gav sitt stöd till UD-brevet.

För en tid sedan inbjöd vi tjeckoslovakerna i Västerås till ett möte för att informera om moderat politik och för att diskutera hur vi kan gå vidare för att öka opinionstrycket för att lösa problemet med deras dubbla medborgarskap.

Ett av många förslag som vi gemensamt kom överens om var att jag skulle tillskriva de moderata partiorganisationerna i Stockholm, Göteborg, Malmö, Lund, Norrköping, Eskilstuna och Uppsala och rekommendera att moderaterna gör liknande aktioner i dessa kommuner. Tjeckoslovakerna lovade å sin sida att hjälpa till med att skaffa fram tjeckoslovaker i respektive kommun som kan hjälpa till. Tjeckoslovakerna tillsatte en arbetsgrupp för att organisera detta arbete.

Vi moderater beslöt från vår sida vid vårt kretsstyrelsesammanträde 1978-05-11 att skriva detta brev.

För att lyckas med en "Västeråsaktion" krävs att rätt tjeckoslovaker engageras i arbetet med att få tillräckligt många tjeckoslovaker att stödja aktionen.

Vi kan höra av oss igen med tips på tjeckoslovaker som kan hjälpa till förutsatt att Ni är intresserade att genomföra en liknande aktion. Hör därför snarast av Er!

Vänligen

Lars Luttrupp
kretsordförande

Bil

Munkgatan 20 D Box 109 721 05 Västerås
Telefon 021/131100 Postgiro 208875—6

Utrikesdepartementet

103 23 STOCKHOLM

Under 1968-69 flydde cirka 3.000 tjeckiska medborgare till Sverige. De har nu svenskt medborgarskap, men de flesta har samtidigt kvar sitt tjeckiska medborgarskap.

Det är förknippat med stora svårigheter för dessa svenskar med dubbelt medborgarskap att besöka släkt och vänner som bor kvar i Tjeckoslovakien. Att för släkt och vänner i Tjeckoslovakien hälsa på i Sverige är i praktiken omöjligt med de nya tjeckiska bestämmelserna av den 1977-06-01 om reglering av dubbelt medborgarskap.

Därför önskar nu tjeckerna i Sverige bli befriade från sitt tjeckiska medborgarskap. Tyvärr gör de tjeckiska myndigheterna, i strid mot Helsingforsavtalets anda allt för att försvåra detta.

Det upplevs som förnedrande av de svenska tjeckerna att personligen förhandla om en sådan självklar sak som att bli befriade från sitt medborgarskap i ett land de har flytt ifrån. Det kan inte heller vara rimligt att enskilda svenska medborgare skall förhandla med en totalitär stat med allt vad det kan innebära för den enskilde.

Vi önskar därför att de svenska myndigheterna tar på sig att klara av de förhandlingar som krävs med de tjeckiska myndigheterna för att lösa dessa frågor.

De flesta tjecker i Västerås står bakom detta brev.

Enskilda instämmanden bifogas.

1978-01-31

R 31 Eo

Rättsskyddningen

Moderata Samlingspartiet
i Västerås
Box 109

721 05 VÄSTERÅS

Befrielse från tjeckoslovakiskt medborgarskap

Till svar på Er skrivelse daterad januari 1978 om befrielse från tjeckoslovakiskt medborgarskap får jag meddela följande.

Svarigheter att få befrielse från tjeckoslovakiskt medborgarskap har funnits även innan de tjeckoslovakiska myndigheterna förra året utfärdade särskilda bestämmelser för reglering av förhållandet till tjeckoslovakiska medborgare utomlands. Till följd av dessa svarigheter bifaller statens invandrarverk enligt praxis ansökningar om svenskt medborgarskap från tjeckoslovakiska medborgare som vistas i Sverige utan tillstånd av de tjeckoslovakiska myndigheterna utan att kräva att de söker befrielse från sitt medborgarskap. Enligt en uppgift från invandrarverket i mars 1977 är 90-95% av de tjeckoslovakiska medborgare som ansöker om svenskt medborgarskap av denna kategori.

Departementet har vid skilda tillfällen mottagit framställningar från personer som samtidigt har både tjeckoslovakiskt och svenskt medborgarskap om bistånd för att få befrielse från det tjeckoslovakiska medborgarskapet. Departementet saknar emellertid möjlighet att intervensera hos de tjeckoslovakiska myndigheterna för enskild person som är både svensk och tjeckoslovakisk medborgare. En framställning i ett sådant fall skulle under hänvisning till folkrättsliga regler avvisas som inblandning i landets inre angelägenheter.

Den enda möjlighet som står till buds är att förhandlingsvägen söka nå en överenskommelse med Tjeckoslovakien om en reglering av de dubbla medborgarskapen. Inom departementet har under förra året övervägts om ett svenskt initiativ till förhandlingar skulle ha några utsikter att nå framgång. Man kom fram till att möjligheterna att uppnå ett resultat var ytterligt små.

/AL

Denna bedömning får ses mot bakgrunden bl.a. av de negativa erfarenheter som vi på svensk sida haft av förhandlingar i samma fråga med Polen, som har en betydligt liberalare praxis än Tjeckoslovakien när det gäller befrielse från medborgarskapet. Förhandlingarna strandade på grund av att de svenska och polska medborgarskapsreglerna bygger på oförenliga principer. För att den polska parten skulle medge att de polska medborgare i Sverige som också har svenskt medborgarskap befriades från polskt medborgarskap krävdes att Sverige införde bestämmelser som klart strider mot principerna i svensk medborgarskapslagstiftning. Samma problem skulle uppstå i förhållande till Tjeckoslovakien, som har samma vägledande principer i medborgarskapsfrågor som Polen.

Även om möjligheterna således bedöms vara små att få en lösning av problemet till stånd har departementet för avsikt att ta upp frågan med de tjeckoslovakiska myndigheterna när det är politiska och andra synpunkter blir lämpligt. Det är för dagen inte möjligt att säga när det kan bli.

Hans Danielius

Hans Danielius
 Chef för rättsavdelningen